

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NO. 30.

**A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

*Költ Bétsben Pénteken Novembernek 1-ső napján,
1799-ik esztendőben.*

Béts.

A' Magyar Országai Udvari Fő Cancelláriánná néhány napok előtt meg-üressült Vice. Cancelláriusi hivatalra, Várasdi Örökös Fő Ispány's-egyzersmind N. Nyitra Vármegyei valóságos Fő Ispány, Camerarius, és Valóságos Titok Tanácsos, Monyorókerekéi Gr. Erdödy József Urat ő Excellentiáját, méltóztatott Felsőges Urunk ki-nevezni, mely hivatalnak folytatását ő Excellentiája már által is vette.

Hadi Történetek.

A' Bétsi Udvari Ujjiságban ilyen hadi történetek vagynak Olofz Országból a' fő Hadi Cancellariától, hi- hirdettette: —

— N n

„Már közelébről jelentetett volt; hogy F. M. Lieutenánt *Frölich*, az alatta lévő fegyveres seregnék egy részével, Romából *Ancona* felé vette legyen útját, hogy ezen kikötő-helynél egy recognoscerozást tegyen. —

„Az az alkalmatosság, a' melyet ez a' kikötő-hely szolgáltatott a' Frantzia hajóknak, hogy prédációikat az egész *Adriaticum* tengeren folytathassák, 's-ezen tengert nyughatatlankodtassák, szükségessé tette ezen kikötő-helynek elfoglaltathatása végett hathatós eszközökhöz nyoltni. E'-végre, a' Romai vidékeken volt seregeken kívül, még *Dalmatziából* is tétettek által *Sinigaglia*hoz fegyveres seregek; és minthogy ezek, 's-ezeken kívül a' meg-kivantató ágyuzókészületek is, már megérkeztek, ehhez-képpett F. M. Lieutenánt *Frölich* is már 17-dikben a' *Montegaleozzén*n battériát tsináltatni el kezdette volt, és 300 katona-személyekkel, kézfittette a' futó-sántzokat, hogy az alatt, míg a' kikötő hely a' tenger felől, a' *Török és Orosz* hadi hajók által meg-szállva tartatódhatik, a' szározzon is, ha tsak magát egyéb módon fel adni nem, ákarná, arra formális ostrom által kényszerítették. — Mellyre nézve innét fontos tudositásokat várhatunk. —

„A' Gen. *Melastól* Okt. 17-dikénn tétetett tudositások lizerént továbbá, az ellenség a' *Génuai* (a' városhoz képpett nagyobbára Napkelet felé eső) *Rivierán*n, az ezen meg-szállva lévő Gen. *Klenau'* serege ellen, elő nyomult, a' maga *Torrigliai* posztját is, 3000 emberekkel erősebbé tette; az után 12-dikben a' mi *Barba-galatai* posztunkkat meg-támodta, 's-a' miéinket onnét vízfza nyomta; a' következett naponn továbbá, *Chiavarinn* keresztül *Bobbio* felé elő nyomult: a' mely ellenséges mozdulásokra nézve, fel-indúlt-nak lenni találta Gen. *Klenau* magát, arra, hogy seregének fekvését, *Sarzana* mellől a' *Magara* megé tegye által. —

„Mind ezek az elő-meneteles mozdulásai azönközben az ellenségnek, nem voltak tartósok, minthogy a' 20-dikban indult tudosttások Izerént, Gen. *Klenaunak* egy jó fordulása által, a' *Pontremoli*, *Borgo*, *Val di Taro*, és *Varese* hegyeiknek, ismét sietséggel való el-hagyásokra kényszerített az ellenség, ki is ezen alkalmatossággal éppen *Sefiri-di-Levante* mellé kergettetvén, mindenek ismét előbbeni helyeikenn állanak.

* * *

Stuttgart, 20. Okt. — „A' Frantziák *Wiesloch* és *Langenbruck* körül, a' Császáriak pedig *Bruchsalnál* még tegnap is tsendességben voltak. A' Frantziáknak mai mozgásaiukból úgy tetszik, hogy *Aschaffenburg* felé fordították nagyobb erejeket. *Aschaffenburgból* azönközben 14-dikben írták, hogy ott még addig semmi új történetek nem fordultak volt addig, elő; és az *Insurgensek'* fekvéseik a'tájjon, olyanok a'Ménus' két partjainn, hogy elegendő-képpen ellent állhatnak az arra felé nyomuló ellenségnek.

Hadi történetekről szolló leveleket, most igen édes keveset olvastunk Német országról. Két sorokban írják *Stuttgartból*, hogy a' *Manheimot* és *Heidelbergát* ismét el foglalt Frantzia csapatok, az óta nem mozdultak előbb. *Bruchsalban* és körülette 10-, *Sinzheimnál* valami 8-ezer a' izámok.

Lindauból, 17. Okt. — „F. Marschall *Suwarow* tegnap, 24 ezer embernél többől álló táborával ide érkezvén, maga a' F. Marschal, *Konstantin* Nagy Hertzeggel és a' G. Stábbal együtt, a' városba, a' tábor pedig a' város előtt izalott-meg.

„Oberst. *Williám*, minekutánna a' 25-dik Septemperi tsata után, a' *Zürchi-tó*nn lévő *Fregátot* el-fűjlesztette, és az apróbb hajókról az agyukat a' vízbe hányatta volna, most már is-

mét a' *Boden-See*n segíti az e' körül öfzfereglett egyesült seregeknek hadi foglalatosságait.

Lindauból, Okt. — „*Gen. Rimskoi Korsakow* ma ide érkezett, és holtszas Conferentziája volt *Suwarow* Hertzeggel. Itt még az utzákon is *Orosz* katonák vagynak szállva, és nagy *Straza-tüzeket* tsinálnak éjjelenként. Már ilyen képpen mostan, az egész egyesült-tábornak centrumát *H. Souwarow* alatt az *Oroszok*, jobb szárnyát *Swéwiában* a' *Károly Fő-Hertzeg* -, bal szárnyát pedig *Olosz* Országban, a' *Gen. Melas* - alatt lévő *Cs. Királyi* seregek formálják.

Olofz-Ország.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' *Romai* és *Civita-vechiai* Capitulátzióinak hátra lévő Artikulussai, ezek: —

„14) *Art.* A' *Civita-vechiai* neutrális hajók használtathassanak a' seregeknek haza-szállittatásokban, 's-az után tulajdon hazáikba vissza téreshessenek, &c. — *Felclet.* Gond fog néhány transport-hajók iránt lenni az örző-seregeknek *Frantzia* országba való vitettetésekre. —

„15) *Art.* Engedtessenek az örző-seregnek két bé fedett hajók, az az, olyanok, a' melyek minden meg vizsgálatastól menttek, 's-vagy *Romai*, vagy *Frantzia* Republikánusok' tulajdonaik legyenek. — *Fel.* Ez, meg-engedhetetlen. —

„16) *Art.* A' *Civita-vechiai* magazinumok, a' seregeknek hajókra való ülésekig maradjanak az ott lévő *Frantzia* Kormány-szék' kezében: a' mely történetben parolájára meg igéri a' *Frantzia* Generális, hogy a' *Divisiójának* szükséges eleségen kívül, semmi pazérlást meg nem enged. — *Fel.* Mind addig, míg ott leszen az örző-sereg, megtarthatja magazinumjait, de úgy, hogy tsak egy-egy napra-valót vehessen-ki belőle. —

„17) *Art.* A' *Romában* lévő *Frantzia* Követ, élhesse mind azokkal a' prærogatívákkal, a' me-

lyek a' nemzetek' törvénye szerént, az ő Characterjével öfzize köttetve vagynak; Frantzia országba vizennakár Izározonn haza menni, telyes Szabadsága légyen; a' maga személyének, personaléjának, vagyonyaikuak, és archivumaiknak el-vittetésére, annyi Izekér engedteffék, a' mennyit maga szükségesnek fog itélni; ha vizenn tettzik menni, mind ezekkel együtt, egy Anglus hajónn, vagy a' Villafranchei, vagy az Antibes, vagy a' Touloni kikötő-helybe vitettesék; ide értetődjenek minden féle Secretariusok, 's-minden más személyek és tsélédek, a' kik a' Követséghez, és ahoz tartozókhöz tartoznak, valamint Izintén a' Frantzia Republikának a' Romai Republikánál lévő minden Civilis Biztosfal, Agensei, s-ezeknek vagyonaik. — *Fel.* A' Követnek, minden bágázsiájával együtt Frantzia országba lejendő el-vitetetésére, tulajdon hajó határozatott. Az olyan papiroffak, a' melyek a' Romai Státus' tulajdonai, *Bourcoard* Generálisnak által adattatnak; közönségesen szollva leg kiffebb irás is, melyhez a' Romai Státusnak valami köze lehet, el nem vitetetheik. Az Agensek, a' tengerenn haza küldtetnek.

„18) *Art.* *Ancona* vároffa, melynek tulajdon Komendánssa vagyon nem foglaltatik ezen Artikulus' alá. — *Fel.* Az el hagyattatandó helyek, tsak azok, a' melyek a' Romai vidékekenn a' *Gen. Garnier*' vezérlése alatt vagynak. *Ancona*, ki vagyon ezek között vétéve.

„19) *Art.* Ezen egyezésnek Artikuluffai, a' Romai Republika' Souveranitásának és függetlenségének, semmi kárára ne szolgáljanak. — *Fel.* Ez egy egészfen érthetetlen Artikulus.

„20) *Art.* Ha ezen egyezésnek néhány pontjai nem lennének egész világossággal meghatározottak: a' Frantzia Republikának és Szövetségeseinek kedvező módon magyaráztassanak meg. — *Fel.* Helybe hagyatik. —

„Még-köttetett a' Hadi Tanátsban, *Vendem*,

2 dikánn, a' Frantzia Respublika' 8-dik elztendejében —

„Garnier.

„Troubridge.

Toldalék Artikulusok.

„1) *Art. Civita-vechiát* és ennek erőfflegét Anglus seregek foglalják-el. A' Frantzia sereg azonközben, szállásainn meg marad, és tulajdon nemzeti parade-strázsákat állithat ki. *Cornettó* ba Sept. 30 dikának estvéjénn szállanak bé az Anglusok, a' midön onnét a' Frantziák Civita-vechiába el-útaznak, és ott szállásokra rendeltetnek. Ezen naponn üressittetik ki *Tolsa* is. *Roma* városát Sept. 30 dikánn, éjjfél-utánni két orakor, Nápolyi seregek foglalják el, és a' *Gen Bourcard* intézéseel ízerént *Garnier* Generalissal egyet értőleg, úgy rendeltetnek-el, hogy a' tsendesség fenn-tartattassék, és a' Frantziák, az ő el-útazásoknak alkalmatosságával, oltalmaztassanak. A' Frantzia seregek első csoportja 30-dikban, egy második csoportja a' következő naponn, és a' 3 dik csoport megint egy nappal későbbre indul-el Romából; első napi státziójok, *Monteroni* leszen: másod nap Civita-vechiába érkeznek, két ágyut és egy haubitzot visznek magokkal, de ezeket *Civita-vechiában* való meg érkezések kór mingyár által adják az Anglus Komendánsnak.

„2) *Art. Gen. Garnier* vagy pedig a' helyette *Romában* lévő más Frantza Komendáns, *Bourcard* Generalissal egyetértőleg, mind addig, míg az utolsó Frantzia csoport útnak indul, folytatni fogja mind azokat a' közönséges parantolatoknak, a' melyek a' Romából való el-költözést illetik, és bátorságossá teszik, a' Frantziáknak és azoknak a' Romaiaknak, a' kik az örző sereggel együtt el menni szándékoznak, elejebbe való terjesztését.

„3) *Art.* Az Okt. 1-ső napján Civita-vechiából el-induló csoport, oly modon szállitódik ha-

jókra, hogy annak szállárait, a' még az nap' Romából oda érkezendő tsoport el foglalták; ez a' második nap' ül hajókra, hogy az ezen nap' érkezőknek helyet hagyjon, &c. A' betegek leg utóljára ültetnek hajókra, és a' leg alkalmasabb hajók hagyatnak számokra.

„Költ a' *Culoden* nevű hajón, 27. Sept. 1799.
„*Garnier*. *Troubridge*.

* * *

Meg-készülvén ez a' Capitulatzió ily formán 27-dikben, Gen. *Garnier* egy Proclamatziót intézett 28 dikben a' Romaiakhoz, oly meg-jegyzéssel, hogy: ötet a' kényszerítő környülállások egy Capitulatziónak el-fogadására határozta legyen, hanem ő abban, a' Romaiak' java iránt is elegendő-képpen gondoskodott,

Sept. 28 dikénn dél utáni 2 orakor 3 ágyulövések hallattattak, a' melyek annak jeléül szolgáltak, hogy a' Nápolyi seregek ekkor Romavárossába bé-indultak; minthogy minden piatzokat azonnal el is foglaltak. Most már a' nép is ki-gyült az utzákra — a' három színű kokárdákat, a' Szabadság-fát, és a' Frantzia tzimereket öfzsze égette; a' Papság, papi ruháit ismét magára vette; a' 'Sidó-város a' Nápolyi seregek által körül vétetett; és *Bourcard* Generalis ki-hirdette, hogy minden fegyverek haladék nélkül adattassanak-bé.

Okt. 2-dikénn a' Nápolyi Király' parantolatjából, a' Quirinalis és Vaticana palotára, 's mind azokra az épületekre, a' melyek a' volt Romai Respublikai Elölljárók által el-foglaltatva voltak, petsétek tétettek; a' Sz. Péter' piatzánn álló, nagy Szabadság-fa, a' mély tsak most Sept. 22 dikénn a' Frantzia Respublikai ujj-eftendőnek első napján plántaltatott volt oda, él-égettetett, és az a' Frantzia 's-Romai Patrióták' bálványa, a' *Brutus* fő, minden fete mots-

kokkal illetetve, Romának utzáinn széljél hordoztatott. Hanem, Gen. Bourcard megtiltotta az excessusoknak további folytatásokat.

Okt. 3 dikánn Gen. Bourcard, ki is a' Nápolyi Királytól a' Romai Státusoknak Interimális Kormányozóikká nevezetett, a' mostani Provisoriai Romai Országó - székét azokkal a' derék személyekkel rakta meg, a' kik még az utóbbi Pápa' ideje alatt is elő - kelő hivatalokat viseltek. — Az Engelsburg a' Capitulációnak ereje szerént, minden benne lévő ágyutkal, muníciókkal, és eleséggel együtt, a' Nápolyi katonaság által, ugyan ezen napon elfog altatott, a' Prantzia örző-téreg pedig abból meg - eről tett zászlókkal és pangó mursikaszóval, sok Romai Patriótáktól kíséretelve, *Civita-vechia* felé az elvezetés végett útnak indult; és az Engelsburgra a' Nápolyi zászlók fel - szurattattak. — 4 dikéhen nagy illuminatziók folytak nagy vigságok között Roma várossában.

Francia Respublika.

Külömb-külömb féle környülállásoknak 's történeteknek elő-hordásával bizonyítják némelyek, hogy a' Frantzia Respublika, az ő jelen lévő állapotjához képeest, a' békefégre soha magát hajlandónak lenni, ki nem nyilatkoztathatja. — Garreau nevü Képviselő az Öt-százak' Tanácsában, minekutánna a' dolgoknak a' Directorium béli utolsó változásokig való állapotjokat le-irta volna, az után ilyen ki-fejezésekkel tett egy nevezetes projectomot: — „De, mi az oka annak, hogy mi ezen 30-dik Priariáli változások után is, mind az addig való kedvetlen környülállásokat szemléljük? Miért öldöztetnek azok a' Respublikánusok még ma is, a' kik az előtt öldöztettek volt? Azért, hogy a' Directorium titkolódó, és az ötet foglalatoskodtató dolgokban tapasztalás-nélkül való lévén, 's-a' közönséges hiva-

tal béli embereknek mind virtusfaikat mind hibátságokat, tulajdon tzeljainak elérésére használni igyekeztvén, Törvény-hozó Tanácsainknak plánizálásaikhoz befolyást keres magának, és munkáinkat igazgatni iparkodik. Mely öfzfeszítettés nélkül valok a' mi Politikai toglalatoságaink! Valyon a' Romaiak, vállogattak-e' Respublika' ellenségeit a' magok Senatusokba? Közöttünk szüntelen a' Constitutzióval ellenkező projectomokról, meg-alatsoroyított békefellegről, &c foly a' beszéd. Eljött az ideje, hogy az e'-féle félelmeket el-ozzlaljuk. Tartományainknak minden kitsinyítettése, Constitutzióknak minden változtatása, örökös motsok, és minden ezen fundaló ~~Békefellegről~~ ~~Csatálujjabb~~ ~~háborúk~~ ~~Chagva~~ fogna lenni. A' Respublikának igaz barátjai tehát a' helyett, a' háborura való leg végsőbb iparkodást kívánják. Vegyünk ki 'hát a' nyughatatlanfágokat gerjesztők' szájából egyfzeriben minden fogásokat, és táfoljuk meg őket az által, hogy fegyveres seregeinket ne engedjük tovább bizonytalanságban maradni, a' felől, hogy mi legyen ezen háborunak bizonyos tzelja."

Nem tétetett azonban ez a' bizonyos tzel, még mind ez ideig is telyefféggel közönséggel; hanem sőt inkább az határozottatott, hogy a' békefellegről, annyival is inkább pedig egy oly békefellegről, a' mely valamely engedék, és a' Respublika' valamely része' ki-terjedésének el-hagyását magába foglalná, senki még tsak szollani sem merjen.

Dalbrei azt mondotta, hogy nem jó ezen ki fejezéssel elni, ki-terjedése; hanem jobb leszzen ki fejezni a' dolgot, így: a' törvények által meghatározottatva lévő vidékje. — *Grandmason* is így ítelt, minthogy külömben majd azt gondolhatnák a' Respublika' ellenségei, hogy azokat a' részeket, a' melyek az ellenség' birtokában vannak, el hagyni akarja a' Respublika. — „Hát mitsoda részek vagynak az ellenség' birtokában?„

— kérdi *Pondichery*. — *Martinique*, *St. Lucia*, és többek (felet *Grandmaison*). — „Ez igen kényes matéria a' közönséges ülésben való vitatásra, mond *Cholet*, mivelhogy a' kérdés oda megyen ki, hogy: valyon *Coloniáinkból* nem hagyhatnánk-e' el valamit, hogy békeséget tsinálhassunk? a' melynek meg-tiltása annyi lenne, mint az örökös háborúnak meg-határozása.“

A' *Cholet*' szavaira már meg-határozott volt a' dolognak titkos ülésben való folytatása: hanem *Grandmaison* újra fel-kelevén, így beszélt: A' *Constitutzió*; a' mi tartományainkat az egész' részeinek lenni meg határozta: ha 'hát mi mostan a' *Constitutzióban* meg-határozottatva lévő kérdés felett, titkos gyűlésben fogunk tanácskozni, majd az *Anglusok* elhatározzák mindeuütt és kivált *Coloniáinkban* azt el-hirlelni, hogy mi a' róllok való le-mondás iránt alkudozunk; őket ez által el-idegenítettük tőlünk; el-hitetik vélek, hogy az anya-ország magától elvetni akarja őket, 's azt fogják nékiek javasolni, hogy adják *Anglus* oltalom' alá magokat.“ — A' *Tanáts* vizsgálta vette ismét a' titkos ülés iránt tett előbbeni végzését, és közönséges ülésben azt határozta a' kérdésben lévő ki-fejezésről: hogy, sem a' *Constitutzióban* meg-határozott, sem az az-ólta készült törvények által *Frantzia* orizághoz ragasztott részeknek el-hagyását, ne legyen szabad projectálni.

Voltak olyan pártosok is a' *Tanátsban*, a' kik így se akarták a' ki-fejezés jóvá hagyni: — „Ebből (ily szollattak) azt lehetne ki-hozni, hogy a' *Frantzia* *Republika*, azokat a' tartományokat, a' melyek már az ő *Országlása*'-formája szerezte organizáltattak, mint *Olosz* ország, *Helvétzia*, *Hollándia*, *Belgium*, és a' *Rénus* bal parttja, ki-szorítani akarná ezen végzés alóll: — „A' *hódoltatott* tartományok is a' nagy nemzet' tulajdonai (így szoll), mert azok is az ő *fiai*' vére által szerezettek.“

„Hijába biz a'! (így felelt *Puvillers*), mivel hogy ha ti a' hadakozás' tzelját abba helyhezettitek, hogy az ujj háboru béli vezéreiteknek minden hodoltatásaikat meg-tarthatjátok, ugy egyszerre el vesztitek a' népnek a' békeességhez való egész reménségét, és örökké való háboru leszen a' hadakozás' tzelje. Még barátaitok sem fogják meg-engedni, hogy hodolásaiknak egész *massaját* a' Respublikához kaptsoljátok.“

Paris, Okt. 17. — „*Gen. Bonaparte* tegnap reggel meg.érkezett *Páris*ba (mely szerént nem szorított *Frejus*ban a' 10 napi *Contumatzia'* alá.) A' két testvérjei is elibe mentek volt: de az elibe-ment személyek közzül fenki is szembe nem találkzott véle. — Ok más ruhákba öltözködve jöttek el *Egyiptomból*, két *Fregat* és egy transport hajó hozta őket. *Toulon*ba izándékozta ki-szállani: hanem üzöbe vétettek volt az *Anglusoktól*, 's-azért jobbnak tartották tsak *Frejushoz* ki-szállani, mint hogy ezt közelébb kapták

Német Ország.

A' Német birodalom' minden lakossainak meg hivattatása, az iránt hogy a' Haza' közönséges meg-tartatásáért tsatázó leregeknek számára, önként való *Subsidiumokat* adjanak: — „

„Közönségesen tudja vagyon, és mindeneknek szemeik előtt vagynak a' bizonyosságok, hogy a' Német Birodalmi Deputatzió, mely nagy ohalytással fárodozott légyen *Rastadt*ban, azon, hogy azt az oly fontos reá bizatott dólgot végre halythassa, 's az oly igen kívánt békeességet a' Birodalomnak meg szerezhesse, akár mi nagy és betses áldozatban kerüljön is ezen fontos tzelnek el-érése. Ha ebben az egész emberi nemzetre nézve ily sürgető és ohalytott foglalatosságnak végre halytásában, a' *Frantziák'* részéről is hasonló egyenességgel és hájlandósággal el jártanak volna, annak szerentsés ki menetele el nem vétő-

dött volna: hanem, a' Frantzia Követek' gondolkodása, nagyon távol járt ettől a' hasznostól; mint azt ők már még első lépéseikkor mindig ki-mutatták, mikor az ő seregeik, az egész alkudozásnak kezdetétől fogva való folyta alatt, a' leg közönségesebb egyezésnek meg-vetésével, a' Rénusnak mind jobb mind bal partjainn, mint a' had' ideje alatt, az általok el-foglaltatva lévő tartományokat, leg keményebb katonai módon terhelni, meg nem szüntek, *Ehrenbreitslein* várát, hallatlan éheztetés által fel-adásra kényszerítették, és, hogy a' revolúciónak mérgét Német országra is ki-áraszthassák, a' szomszéd Német tartományoknak Constitúziójikat, a' Német birodalomra való leg kisebb tekintet nélkül, fel-bontogatták és semmivé tenni igyekeztek.

„Noha a' Frantzia Ország'ó-szék a' puszító hadat Német ország ellen már meg-határozta volt, és arra minden készületeket meg-tétetett, s-az ő Vezérjeitől ki-adatott Proclamatziók is, semmi kétség alatt nem hagyták maradni, azt, hogy ő töllök mit lehetlen várni: tsak ugyan még ekkor sem gondolták ők hit-szegett politikáikkal meg-egyezönek lenni, hogy Német ország iránt való békefféges álortzájokat le-tegyék, hanem inkább éppen ezen tsalárd szin alatt, minden törvényes előre való jelentés nélkül, a' fegyver nyugvás' lineáját által hágták, és, azon egészízen ujj tsal vető fogás alatt, hogy ők tsak katonai posztziókat vesznek, Német országnak szivére, rettenetes számmal hé-nyomultanak, minden külömbség nélkül temérdek requisitziókat itanak ki, és minden helyekenn, a' nélkül, hogy a' hadakozásnak tsak nevit is említették volna, annak pusztitásait és ifzonyuságait gyakorolták. Soha nem volt még a' Birodalomnak egy nagy része, nevezetesen pedig a' *Swéviai* Kerület, az ő semmivé való tétetődéséhez olyan közel, mint az ellenségnek ezen bé-ütésekör; a' békefféges szavakkal való vizsza-élés mellett is

tsak ugyan eléggé uyilván-valóvá tette a' ki-
mondhatatlan félelem azt, hogy a' vezedelem
az ő egész ki-terjedése szerént esmerteffék; ha-
nem, a' bé-ütésnek véletlensége, itt minden vé-
delmet egészízen lehetetlenné tett volt: tsak a'
Cs. Királyi Ieregek siethettek segítségül elő, és
a' nyomattató Német Birodalom' fedezésére, tsak
ők mehettek szembe az ellenséggel, 's állithattak
erőt az erő' elibe, a' mint is hogy ő Császári
Felsége, a' Birodalomhoz viseltető atyai indu-
laja szerént, a' Birodalom' 's-nevezetesen a' fe-
nyegettetett Swéwiai Kerület, határjainak, nagy
és költséges védelmezését, ezen alkalmatossággal
is magára vette, és valamint tulajdon, ugy a' más
Birodalmi tagok' tartományaiknak oltamára is,
egész Hazi-erejét el-izánta. Mindenek előtt há-
ládatos emlékezetben kell lenni, annak, a' mit
ezen criticus időben, az ő Cs. Felsége győzedel-
mes fegyvereinek gyengülhetetlen bátorsága, a'
már rész szerént el borított, rész szerént pe-
dig fenyegettetett tartományoknak meg-mentése
végett, el követett, és a' mely módonn az ujjan-
toni ellenséges bé ütés' alkalmatosságával is, a'
fenyegetődő vezedelem, a' Cs. Király tábornak
siető elő-nyomulása által, el-fordítottatott. —

„Hanem, tsak ugyan nem távoztattatott-el ez
által is a' vezedelem egészízen; az ellenség na-
ponként számos segítséget gyűlyt magához; 's-
még a' leg nagyobb iparkodások szükségesek,
arra, hogy a' meg-mentődés állandóvá tétetteffék,
és az ellenség oly állapotba helyheztetteffék, a'
melyben a' maga puztító bé-ütéseit többé meg
ne ujjithassa. Azonban egy felöll, ezek a' siető
oltalomromra kivántatott eszközök, azt a' felet-
tőbb terhes hadi költséges, a' melyet ő Cs. Felsé-
gének a' köz ügyért magára vállalni, és az ól-
ta meg-szűnés nélkül tenni kellett, már igen nagy-
ra nevelték, 's-még ma is naponként nevelik: mi-
dön ellenben más felöll, sem a' szélen fekvő Bi-
rodalmi tartományoknak mostani állapotjuk, sem

pedig a' veletlenül ki-ütött 's egymásra sebessen
következő ellenségeskedéseknek fürgetősége, meg
nem engedik a' Rendeknek és lakosoknak, azt,
hogy kötelességeik szerént, a' Constitutzió' ren-
des útjann, a' közönsége védelmezésben hatha-
tos fededelemmel lehessenek, 's-tulajdon birtokai-
kat a' magok erejekkel oltalmazhassák. Ily kör-
nyüállások között én, mint fő Komanderozó
Generális, abban a' rend-kivül-való kéntelenség-
ben találom lenni magamat, hogy azokban a' tar-
tományokban, a' melyekre a' Császári fegyve-
reknek védelmezése, ki-terjed, rend kívül való
elközöknek elő vételek által tegyek szert azok-
ra a' fededelmekre, a' melyeket a' hadi munká-
nak folytatása a' tábor' számára szükségesekké te-
szen, és melyek ezen tartományoknak erejektől ki-
telhetnek.

„Nem kételkedek telyességgel azonn, hogy
a' rend kívül való szükségnek érzése és a' halz-
nos tziel felöll való meg-gyözödés, fel indítja a'
Rendeket és lakosokat egy oly dolognak el-fo-
gadására, a' mely egyedül tsak az igasságonn és
egyenességenn vagyon fundáltatva, kivált ha meg-
fontalják egyszersmind azt is, hogy az ellenség
azokban a' tartományokban, a' melyekre ő elő
nyomúl, és el-foglal, minden fededelem kút-föket,
rend-kivül való keménységgel használ, és nem
tsak az a' plánuma, hogy ezen tartományoknak
tehetségét az egész Birodalom' meg-rontására for-
dittsa, hanem fel is prédálja és el-pusztítja őket,
's-fejetlen táborozásának mindenütt iszonyu
nyomdokait hagyja maga után. Minthogy 'hát
azon szerentsétlen állapottal, a' melyben még ed-
dig a' Frantziáktól el-foglaltatott minden tarto-
mányok találtatódni szemléltettek, egytsupa meg
oltalmaztatásra és bátorságra tzielözó háborunak
nem sokáig tartó terhei, még tsak ölfsze-hason-
littatásba sem mehetnek: erre nézve bizakodva
reméllem, hogy azok nemtsak örömmel el-szenved-

tetnek, hanem ennekfelette még minden némű önként való adamányok által is elősegéltetik a' közönséges meg-tartatás végett tsatázó seregnek hadi munkája.

„Ezen önként való hadi segedelmek éppen oly külömb-külob-mb-félék lehetnek, mint a' sereg-gek' szükségei: következés-képpen, pénz, obligá-tzio, gabona, zab, széna, szolgálat' alá való lo-vak, vászon, polztó, bőr, egy szóval a' tábornál minden féle haszonra forditható portéka béli ön-ként való adamányban, állhatnak ezen hadi sege-delmek. Minthogy azonközben meg-eshetik, hogy fokakra nézve, a' kik külob-benezen pátri-ótai buzgoságnak meg-bizonyítására készek vol-nának, az az akadály adhatja magát elő, hogy sem pénzzel, sem pedig a' tábornál azonnal használ-tatható portékákkal meg nem mutathatják sege-delmeiket, holott pedig bírnak a' féle arany és ezüst szerekkel, a' melyeknek sem hasznokat nem vehetik, sem szükségükintsen azokra. Hogy te-hát jó hazafiai tzelra törekedő indulatjoknak meg-mutathatására az ilyeneknek is út nyittat-tallék, 's ezen portékaikból ok is valami való-ságos hasznot vehessenek: tudokra adatik, hogy töllök ezen arány és ezüst portékák is, belső fi-numságoknak mértéke szerént, t. i. a' Márk arany 380 Forintban, a' Mark ezüst pedig 24 F. ban és 30 kr. ban, a' Bétsi *cursus* szerént, kész pénz gya-nant el-vétettetnek, 's azökért 4 *pro Cent* ós Obliga-tziók adatnak; a' melyeknek e'-végre, csak a' Günz-burgi Cs. Királyi penz-verő házba kell szállit-tatni. — „

„Fő Hertzeg Károly, Feldmarschall.

Batava Respublika.

Ujjabb tudositásaink Élfzaki Hollandiának tsutstsárol, a' *Helderről*, még niatsenek. — Mely kevéssé hihetni annak a' tudositásnak, a' melyet a'

Batávusok' Directoriuma a' 6 dik Okt. *Bewerwick* mellett folyt tsatáról ki-hirdettetett, tsak abból a' körülállásból is által láthatni, a' mi ugyan azon tudósításban emlitterett, hogy t. i. az *Anglusok*- és *Oroszok*- között némü-némü egyenetlenség ütötte volna ki magát, 's-hogy az *Anglusok* erre nézve, már a' hajóra való üléshez is tennék a' készületeket. — Hogy az *Anglusok* és *Oroszok* egymás-között meg nem hasonlottak, a' későbbi tudósítások bizonyítják: tsak éppen egy *Írlandus* Regiment viselte magát kötelességével ellenkező módon, és egyedül tsak ez küldetted Angliába. — Az *Anglusoknak* nem volt annyi eleségek, hogy az *Oroszok*' számára is ki teljék, a' kik a' magokét a' hosszú tengeri útazás-közben *Belfogyálat* szenvedték. Ugyanakkor a' képpen az ő *Helderre* való visszahátrálásoknak az oka. Kétség kívül az eleségnek nem léte okozta azt is, hogy 6-dikban meg támoadják a' Frantzia és Batávus tábort. Az Angliából Hollándia felé szünetlenül takarodó seregek és munitziók is azt bizonyítják, hogy az *Anglusok* megtartani igyekeznek, a' mit el-foglaltak és az *Orániai Hertzeget* tovább is segélleni fogják. — *Medemblickből* és *Enkhuisenből* való el-távozássok előtt, a' *Belga* levelek szerént, elégették az *Anglusok* a' *Napkeleti Indiai Belga Kereskedő Compania'* nagy és drága magazinumjainak azt a' részét, melyet magokkal el nem vihettek. — Minden Frantzia, és *Belga* hadi fogjokat, leg kissebb fel-tétel vagy irás nélkül visszahátrátanak az *Anglusok*, a' melynek hasonlóképpen az eleségnek meg-fogyása az oka.